

Likabehandlingsplan mot kränkande behandling

I Vallentuna kommun gör varje skola sin egen Likabehandlingsplan.
Planen ska finnas tillgänglig på varje skolas hemsida.

Skolverkets nya allmänna råd för likabehandling

Råden grundar sig på lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever som trädde i kraft den första april 2006. Lagen ställer skärpta krav på att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling och en skyldighet att utreda omständigheterna när personal får kännedom om att någon elev utsatts för kränkningar. Varje verksamhet som omfattas av lagen ska också årligen upprätta en likabehandlingsplan.

Enligt Skollagen:

”Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt, för vår gemensamma miljö, särskilt skall den som verkar i skolan bemöda sig om att hindra varje försök från elever att utsätta andra för kränkande behandling”

(1 Kap § 2, 1 kap § 9)

Vad innebär den nya lagen om förbud mot all kränkande behandling?

Riksdagen har nyligen fattat beslut om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens syfte är att förtydliga skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i skolan. Det innebär att diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning och funktionshinder förbjuds i förskolan, skolan och vuxenutbildningen. Lagen innebär också att barn och elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling, som exempelvis mobbning.

Lagen omfattar all verksamhet som beskrivs i skollagen: förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grund- och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning.

Lagen träder i kraft den 1 april 2006.

Inget barn och ingen elev ska ställas utan ett säkert, tydligt och aktivt skydd. Verksamheterna ska därför bedriva ett aktivt och målinriktat arbete för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. Varje verksamhet ska ha en likabehandlingsplan. I den ska planerade åtgärder redovisas. Den ska ses över och följas upp varje år. Planen ska vara ett "levande" dokument i den meningen att den ska användas som ett aktivt verktyg i den dagliga verksamheten. Om skyldigheten att upprätta en likabehandlingsplan inte genomförs blir huvudmannen skadeståndsskyldig.

Förbud mot diskriminering

Det är en rättighet för barn och elever att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt. I lagen införs därför ett förbud mot diskriminering.

Direkt diskriminering: Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de fem diskrimineringsgrunder som lagen omfattar, det vill säga kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder.

Indirekt diskriminering: Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler med mera tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.
Förbud mot annan kränkande behandling

Alla kränkningar är inte diskriminering, men all kränkande behandling måste förhindras. Trakasserier är ett vedertaget begrepp i diskriminerings-sammanhang och är alltså kopplade till diskrimineringsgrunderna. Det är därför nödvändigt att skilja mellan trakasserier och annan kränkande behandling. I lagen införs därför ett förbud mot annan kränkande behandling för att täcka in alla former av kränkningar.

Förbud mot repressalier

I lagen införs också ett förbud mot repressalier. Med detta menas att om ett barn eller en elev har anmält någon ansvarig person för kränkande behandling eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen så införs ett förbud att bestraffa barnet eller eleven som en följd av detta.

Skyldighet att utreda och åtgärda

När ett barn eller en elev påtalar att hon eller han har blivit utsatt för trakasserier och annan kränkande behandling ska huvudmannen utreda och förhindra fortsatt kränkning.

Skadestånd

Genom den nya lagen får barn och elever förbättrade möjligheter till skadestånd vid såväl diskriminering som annan kränkande behandling. Skadestånd kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer lagens bestämmelser.

Vilka ser till att lagen följs?

Skolverket och ombudsmännen, JämO, DO, HomO, HO, ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter. Ombudsmännen och barn- och elevombudet får rätt att föra skadeståndstalan för ett barn eller en elev.

Barn- och elevombud för likabehandling

Barn- och elevombudet har i uppgift att tillvarata det enskilda barnets och elevens rätt i frågor som inte faller på ombudsmännen. Det vill säga annan kränkande behandling. Förbudet gäller uppträdanden gentemot barn och elever från ansvariga inom verksamheten, men inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för barn och elever. De flesta handlingar och beteenden som ryms inom begreppet "annan kränkande behandling", till exempel misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga gärningar även om de begås av underåriga.

Det är barnet eller eleven som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande. Barn- och elevombudet ska dessutom informera om lagen, ge råd beträffande lagens tillämpning och hjälpa barnet eller eleven till rätt ombudsman i fall ombudet inte själv åtar sig ärendet.